

TÄHEKE NR. 2 1963

23. VEEBRIARIL ON NÕUKOGUDE ARMEE JA SÕJALAEVASTIKU PÄEV

IGAL AJAL TÕUSEB LENDU –
MILLINE KA OLEKS ILM –
MAA PEALT PIIRIVALVELENDUR,
LENDURIL ON TERAV SILM.
ÕÕSELGI TA HOIAB RAHU,
PIMEDUS ON TAGA, EES.
IGAL TUNNIL MEIE RAHU
VALVAB POSTIL SÕJAMEES.

TUKUVAD KÜPRESSID TASA,
MAGAVAD KÕIK TUULEHOOD.
ÕIELEHTI TASA, TASA
PUISTAB MAHA ÜKSIK ROOS.
TULUKENE KAUGEL MEREL,
MEIE KAATRILT VILGUB SEE.
SADAMAS ON TEADA: MEREL
VALVAB POSTIL SÕJAMEES.

J. TRUTNEVA

Valvab
postil
sõjamees

PIIRIVALVES NEED EI MAGA,
KELLEL PRAEGU VALVEKORD.
VAIKIS LIND JA PESAS MAGAB.
KÜLMALT PUHUB ALGAV TORM.
ÕÕSEL MUUTUB PÄRIS RAJUKS.
MUSTAV PIMEDUS ON EES,
ASTUB PIIRIVALVUR SAJUS.
VALVAB POSTIL SÕJAMEES.

Isa ja tütar

J. TARAHHOVSKAJA

LAHINGUST TAGASI TULI MU TAAT.
KÕIK JUBA MAGASID. ÕÕ OLI MAAS.

SUUTASIN LAMBI. LEEK HELEDAKS LÕI.
VALGEKS KUI PÄEVAL ME TOAS MUUTUS KÕIK.

SIIS AGA EHMUNULT PAIGALE J'AIN.
„ISA, MIKS TUHI SU PINTSAKUK'AS?“

TA UTLES: „RUNDASIN VAENLAST JA VAAT! –
HAAVATA, TUTREKE, SAI SINU TAAT!“

NÄGIN, ET SAAPAI TAL VÕTTA ON HALB,
AITASIN JALAST SIIS VÕTTA NEED TAL.

MAGUSAT TEED TALLE LAUALE TÕIN,
TEED MINU ILUSAST TASSIST TA JÕI.

PIIBU SIIS TOPPISIN TUBAKAT T'AIS.
ISA MIND RÕÖMSANA VAATAMA J'AI:

„N'ÄEN, MINU ASI EI OLEGI HULL,
KOLM KÄTT FAŠISTIDE KIUSTE NUUD MUL.

KAKS KÄTT ON SINU, MU TUTAR, JA SEE
MINU UKS KA MIDAGI TEEB.

H. Rammo

Suur karp

Laual seisis suur karp. Sellel oli valge paber ümber ja see oli kinni seotud kirju paelaga.

Kui Toivo koolist koju tuli, hakkas talle kohe karp silma.

„Mis karp see on?“ küsis Toivo suurelt õelt.

„Ma ei tea,“ kostis õde.

„Mis karp see on?“ küsis Toivo vanemalt vennalt.

„Papist karp,“ tähendas vend.

„Mis karp see on?“ küsis Toivo lõpuks vanaemalt.

„Las ta olla, ära puuduta!“ vastas vanaema.

Toivo istus laua taha. Proovis kirjutada – ei saanud. Proovis joonistada – ei saanud. Proovis lugeda – ka ei saanud.

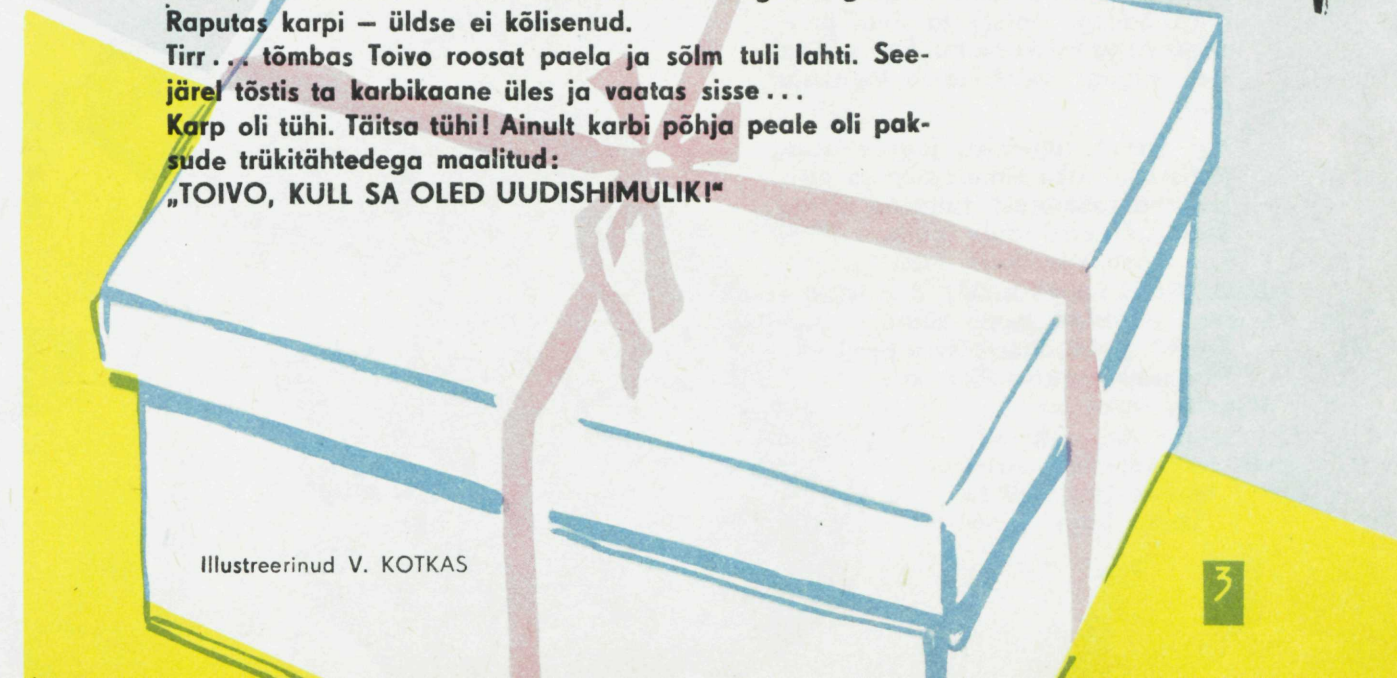
Karp ei lasknud. See oleks nagu kogu aeg salamahiti mük- sanud Toivot ja sosistanud talle kõrva: „Vaata mind! Vaata!“ Ja Toivo niheles toolil nagu kõrvenõgestel ning aina piilus karbi poole.

Siis lõi kell neli. Vanaema ja suur õde läksid lõunalauda katma. Vanem vend aga lippas vannituppa käsi pesema. Toivo jäi üksi. Silmapilk oli ta karbi juures. Nuusutas seda. Lõhna ei tundnud. Võttis karbi kätte – väga kerge oli. Raputas karpi – üldse ei kõlisenud.

Tirr... tõmbas Toivo roosat paela ja sõlm tuli lahti. See- järel tõstis ta karbikaane üles ja vaatas sisse...

Karp oli tühi. Täitsa tühi! Ainult karbi põhja peale oli pak- sude trükitähtedega maalitud:

„TOIVO, KULL SA OLED UUDISHIMULIK!“

Illustreerinud V. KOTKAS

Eeskuju ja tagakuju

A. TIGANE

Kerstil juhtus koolis iga päev midagi uut. Seekord saabus ta teatega:

„Liia, nüüd olen mina sinule eeskuju.“

Liia, kes nuku patsipaela sidus, kostis pilku tõstmata:

„Mina jälle olen sinule eeskuju.“

„Sina minule?“ naeris Kersti. „Sina, tirts, saad kõige rohkem minu tagakuju olla, kui mulle kõik täpselt järele teed!“

Liia tahtis vaielda, et ei mõtlegi järele teha, kuid enne vaatas üles. Oi, Kersti oli täna oktoobrilapseks vastu võetud! Ta seisis keset tuba, rinnal särav viisnurkne täheke – säärane, mida juba ilmaaegu ei anta. Sellega paistis ta suur, pea-aegu nagu täiskasvanu. Ega nõnda ole sugugi häbi tema tagakuju olla...

Kui Kersti lugemiku juurde istus, jättis Liia nuku sinnapaika ja otsis ka oma raamatust tuttavad sõnad üles. Kui Kersti laulu laulis, kus hästi peenikest häält vaja tuli, punnis Liia samuti heledat tooni võtta. Kersti parandas põlvikut, Liia uuris oma sukka, kas selles auku pole.

Siis viskas Kersti Liiale rüppe lõnga, mida ta noelumiseks oli kasutanud:

„See on ema oma, vii tema õmb-luskarpi.“

„Aga... aga...?“ hämmeldus Liia. „Lõng on sul sassi läinud, kuidas ma ta ema karpi viin?“

„Küll ema ise pärast õiendab te-maga.“

„Aga...?“

„Sina, tagakuju, ära agata, vaid täida käsk!“

Liia märkas, et vanem õde polnudki enam nii suur. Ometi ei võinud ta tähekanjale päriselt vastu hakata ning kõndis kõrvaltuppa. Seal oli ta kaua, juba tervelt veerand tundi. Lõpuks tõreles Kersti: „Ega sa viimati ema asjades sori?“ ja tõttas vaatama. Ukselävel ta peatus: sah sulle, noorem õde hoopis harutas sassis lõnga lahti.

Seda veidi jälginud, rääkis Kersti vaikselt:

„Sina, Liia, oktoobrilaps veel pole, aga mõnikord oled ikkagi minu eeskuju kah. Ja mina sinu tagakuju.“

Illustreerinud A. VENDER

RONGID, RONGID

E. Edop

Rongid,
rongid vurisevad,
rongid muudkui vurisevad.
Aga roopad nurisevad:
„Raske-raske,
raske-raske,
puhata meid
veidi laske!“

Muigavad
siis vagunid:
„Ei te puhka nagunii!

Ikka valvel,

suvel-talvel,
nõnda mõõda võõraid radu
juhatate ronge sadu!“

Rongid,
rongid vurisevad,
rongid muudkui vurisevad.
Aga roopad:
„Ruttu-ruttu,
ruttu-ruttu,“
teisiti nüüd seavad juttu.
„Kui ei oleks ilmas meid,
ei te leiaks õigeid teid!“

KOSMONAUDID

K. Kangur

Võileivad igal põues,
näod tõsised ...
On aeg!
Viib starditeelt me õues
nüüd kosmosesse laev.

On ärevuses suures
kõik ümber ...
Roolil käed.
Meid Suure Vankri juures
sel õhtul, ema, näed!

MEHAANIK

K. Kangur

Pärani on rödu uks
silt on seal: „MEHAANIK“.
Jaan on meil mehaanikuks,
ikka tööd on Jaanil.

Kelle autol kadus ratas?
Kus läks rikki mootorratas,
nukukulp
või seinakell,
tiider-taader karussell?

Võtke ainult järjekorda:
kõik teen korda!

KÄED

J. Nurme

Vanataat rehasse pulki
kopsib kõps ja kõps.
Voolib neid hoolika käega
seltsis lapselaps.

Päike soojendab selga,
ladusalt voolab jutt.
Põngerjas teraselt vaatab
taadi osavat kätt.

Vaatab, mõtlikult vaikib,
silmisses unistus poeb.
Järsku õhinal ütleb
väikene pojapoeg:

„Vanaisa, ma tahan,
tahan kohe kõigest väest,
et ka minul oleksid
sinu targad käed!“

KUKK, KEPP JA KELL

Lapsed mängisid aias. Torkasid murumättasse kepi püsti. Siis aga jooksid minema. Tuli kukk. Ta keeras pea viltu ja vaatas kahtlustavalt keppi. Kui kukk nägi, et kepilt kurja ei olnud karta, laskis ta oma laulu lahti: „Ku-kuk-kukeleegu!”

„Mis sa kired?” küsis kepp. „Hõikan hääle lahti. Öösel tarvis inimestele aega kireda.”

„Ära tühja jutusta,” muigas kepp. „Mis ajateataja sina oled?”

„Olen küll,” saputas kukk tiibu. „Kui ma öösel pikalt ja harva laulan, siis teavad inimesed kohe, et aeg on hiline ja võib veel magada. Aga kui ma hakan lühemalt ja sagedamini laulma, siis kuulutan hommiku saabumist.”

„Kiitled,” ütles kepp. „Nii määrasid inimesed aega siis, kui nad veel ei teadnud, et täpsem ajanäitaja olen mina. Näe, päikesevalguses on mul vari – hommikul pikk, keskpäeval hoopis lühike ja õhtul jälle pikk. Mõõda sammudega varju pikust ja saadki teada, mis aeg on.”

Kukk oli tark lausuma: „Kuule, kepp, kui ilm on pilves, kas sul siis ka vari on? Ei ole! Aga kuidas inimesed siis aega teavad?” Äkki kostis rohu seest ragin, justkui oleks üleskeeratud vedru maha käinud. Kukk kokkus ja laskis sabasuled sorgu. Ehmus

ka kepp. Siis küsis keegi kähiseva häälega: „Kas segasin? Ma ainult kõhatasin. Olen rikkis ajanäitaja.”

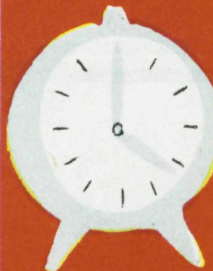
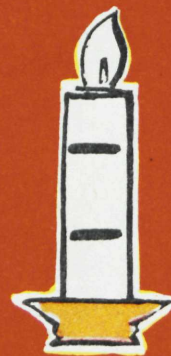
Nüüd nägid kukk ja kepp, et rohus lamas vana katkiste osutitega äratuskell. Nähtavasti olid lapsed sellega mänginud ja maha unustanud.

„Tublid olete mõlemad,” hakkas kell vaidlejaid lepitama. „Vana ajal olite te inimestele kella eest. Aga ega te ka ainukesed olnud. Aega mõõdeti veel raamatuga, küünlaga...”

„He-he-hee!” naeris kepp. „Kuidas saab raamat või küünal aega näidata?” Kukk lisas enda pooltki: „Viimaks ütled, et aega näitavad ka vesi ja liiv! Ah, oled sina, kell, ka jutupuhuja!”

„Te ei usu?” küsis kell. „Raamatust loeti läbi kümmekond lehekülge ja siis teatati rahvale, et tund on möödas. Loeti jälle ja jälle teatati, et teine tund on möödas. Aga küünlale tehti peale mustad kriipsud – iga tunni jaoks kriips. Missuguse kriipsuni oli küünal põlenud, nii mitu tundi oli ka möödunud.”

Kepp ei naernud enam ja kukk kuulas, pea viltu. Kell ütles: „Ka vesi ja liiv näitasid vanasti aega. Veeanumasse puuriti väike auk. Vesi tilkus läbi augukese anumast välja. Kui anum sai tühjaks, teatati sellest inimestele valju kisaga, ja anum täideti uuesti veega. Nii tehti mitu

korda päevas. See oli veekell. Vee asemel kasutati ka peenikest puhast liiva. See oli siis liivakell.”

„Noh, oli veekell, oli liivakell – mis sellest!” torises kepp. „Aga kui varjuga aega mõõdeti, siis ikka ainult kepi abil.”

„Eksid, söber,” muheles kell. „Mõne suure maja seinale kinnitati tahvel, mille keskel oli kolmnurkne raudplaadike ja ümberringi numbrid. Numbrid näitasid tunde, osutit asendas plaadikese vari. Nii nagu liikus päike taevas, liikus ka plaadikese vari numbrilt numbrile ja näitas aega. See oli päikesekell. Noh, aga viimaks õppisid inimesed tegema ajanäitamismasinaid. Need ongi tänapäeva seinakellad, lauakellad, taskukellad, käekellad.”

Kepile kella jutt ei meeldinud põrmugi. Ta oleks tahtnud veel oma tähtsust tõestada, kuid... Lapsed olid kepi torganud liiga nõrgalt mättasse ja ta kukkus pikali ega saanudki enam midagi lausuda. Kukk ütles: „Oli vanasti ja on praegugi kelli mitmesuguseid, aga mina kiren ikkagi.” Ja kireski: „Ku-kuk-kukeleegu!”

Kell vaikis. Ta oli vana ja rikkis. Tema asemele oli kauplusest toodud tore säravate numbrite ja peenikeste osutitega äratuskell.

E. Tali

Meie kingid

"Onnitluskaart koolitädile"
- I klassi oktoobrilapse
Ilme Rajasalu kleepimistöö.

"Linik õpetajale"
- III klassi pioneeri
Mihkel Lillevälja töö.

KOOLITÄDILE

Varsti on käes 8. märts – naistepäev! Meie koolis toimub sel päeval aktus. Külla tulevad kõikide laste emad.

Meie esineme aktusel kontserdiga. Laulame laule ja loeme luuletusi. Mina kirjutasin selleks puhuks luuletuse „Emale“. Pille jälle kirjutas luuletuse „Naistepäevaks“.

Kui kontsert lõpeb, siis anname emadele enda valmistatud kingitusi. Ka õpetajale ja koolitädile teeme kingituse. Neljanda klassi õpilased kasvasid kingituseks ise tulpe. Need on hästi ilusad. Aga mis me veel kingime, seda näete sellel leheküljel.

LAINE TURGAN,
Harju raj. Hivli
Algkooli III klassi pioneer

Naistepäevaks

Rõõmus päev on kõigil täna
üle kogu ilmamaa.
Kaunid lilled sulle, ema,
naistepäevaks kingin ma!

PILLE MAHKVEI,
III klassi pioneer

"Leivalaud vanaemale"
- IV klassi pioneeri
Eha Lootuse kingitus.

Emale

Tõusen täna vara,
liigun ringi aralt,
et ei kuuleks ema –
kinke teen tal mina.

Kui siis ema ärkab,
voodi ees mind märkab,
kätt ma surun emal,
õnne soovin temal'.

LAINE TURGAN

Niisugused tulbid kasvatasid
meie klassi õpilased
naistepäevakingituseks.
LIA SEPP, IV klassi pioneer

"Nõelapadi emale"
- III klassi pioneeri
Pille Mahkvei käsitöö.

EMALE

Läbi tormi ja jää

Külm detsembrikuu öö. Nii pime ja tuisune, et ei näe ette kolme sammugi. Pilvist langeb lund, nagu loobiks keegi seda otse sülega alla. Sadamas tekivad veele algul väikesed säravad nõelakesed, siis läikivad klaaslitrid, kuni lõpuks kogu veeväli kattub ühtlase jääkooriga. Selle üle langeb valendav lumevaip.

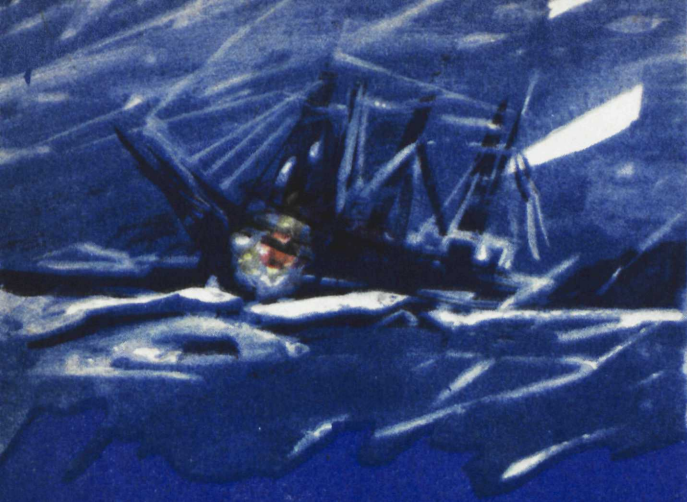
Korraga kostab sadamakontoris telefonihelin. Muhu väinas on jääväljad kalalaeva kaasa võtnud ja Odrarahu madalikule kundnud. Kui kiiresti abi ei saa, siis löikab jää laeva puust pardad läbi ning laev upub. Mis siis küll meestest saab? Noor jää, mis laeva lõhub, ei kannu inimest, paadiga kah kuhugi ei pääse...

Pidasime nõu ja otsustasime kiiresti appi minna. Meil oli sadamas puksiirjälõhkuja „Zörjanin“ parajasti auru all. Mõne minutiga oldi sõiduvõimeline ja laev andis otsad kai küljest lahti. Ka mina läksin kaasa. Mõtlesin, et ehk on päästetööde juures tarvis vanema mehe nõu.

Mehaanikud panid propelleritele kõvad tuurid peale ja meie „Zörjanin“ sööstis läbi jääväljade, jättes ahtrisse kobrutava kiiluvee. Kuid külm kasvatas kogu aeg jääkoorikut, lumi mattis majakad, pimedus kattis kaldad. Sõitsime nagu kotis. Kompassinõel aga näitas õiget suunda ja roolimadrused olid meil kindla käega mehed. Siis saabus kõigele lisaks veel maru. See peksis juhtsilal viibijate silmad lund täis, lõi oma ulgumisega kõrvad kurdiks. Ent tormitüred tegid ka pisut head. Nad tantsisid mere jääkaane puruks ja pihuks. Seetõttu saime nüüd veelgi kiiremini edasi. Lained ainult kõigutasid ja õõtsutasid, peksid ja pörutasid meie jälõhkujat nii, et kokal kõõgis kõik tassid-taldrikud laualt maha lendasid.

Hommikuks olime õnnetuskohal. Siin, Muhu väina madalate vahel, polnud tormi jääd jaksanud ära lõhkuda. Väikese kalalaevaga oli tõesti päris täbar lugu. Jääpangad pressisid ühest küljest peale, teiselt poolt hoidis kinni veelune kari. Mootorpurjekas oli juba peaaegu

Illustreerinud O. SOANS

ümber minemas. Poolkülmanud ja söömata kalalaeva mehed töötasid küll kangide ja kirvestega, kuid jääst jagu ei saanud.

„Zörjanin“ lõhkus ründava jäävälja tükideks, tõmbas trossiga laeva madalikult lahti ning pukseeris Rohuküla sadamasse.

Võite isegi arvata, mis väikese kalalaeva mehed tundsid. Alles poole tunni eest olid nad hädas, kuid nüüd tõi „Zörjanini“ valges kitlis kokk oma terveks jäänud sööginõud lagedale ning tõstis igamehele suure taldrikutäie kuuma, rasvast sätendavat suppi.

„Aitäh!“ ütlesid päästetud mootorpurjeka mehed.

„Mis te nüüd meid tänate!“ tõrjusid „Zörjanini“ mehed. „Täitsime ainult oma kohust. Meil Nõukogudemaal ei jäeta ühtki abivajajat saatuse hooleks.“

H. SERGO,

Tallinna Merekaubasadama kapteni abi

Kasvab laps, ei mantel kasva

MANIVALD KESAMAA

SEE ON TÕESTI PAHA LUGU,
KIITA SEE KULL JUST EI OLE –
LAPS MEIL KASVAB UHTELUGU,
MANTEL KASVANUD ENT POLE.

ALLES OLI PARAS KÕIKJALT –
KÄISED, HÕLMAD JA KA PIKKUS.
KES TA LUHEMAKS NUUD LÕIKAS,
TEGUMOE TAL HOOPIS RIKKUS?

VÕÕ – JUST NAGU TUNNIVITSA
KEEGI OLEKS UMBER PINNIND.
KÄISED NAGU TOOBID KITSAD,
NÕOBID EEST EI LÄHE KINNI.

ULATUSID SABASIILUD
ENNE POOLEST SÄÄREST SAADIK.
PÕLV NUUD EESTPOOLT VÄLJA PIILUB,
ENAM SOOJA TA EI SAAGI.

KAHJU TÕESTI KAUNIST RIIDEST,
JA ET MANTLIT MUL EI OLE.
NAERAB EMA. TA EI RIIDLE,
UTLEB: „SEE ON VÄGA TORE!

HEA, ET KASVAB LAPS ME MAJAS,
VÕTAB PIKKUST TUHATNELJA.
PALITUL ON OMAD AJAD,
LAPS PEAB KASVAMA TAST VÄLJA!

UHKUST ISA TUNNEB SELLEST,
RÕÖMU TUNNEB SELLEST EMA.
SUURIM RÕÖM ON VÄIKSEL VELJEL –
NUUD MANTEL PARAS TEMAL'!

Illustreerinud K. NIINEPUU

M. Tšepikov

Lindude seas ei ole küll suuremat hooplejat kui Harakas-harksaba. Seda teavad kõik. Kui Harakani jõudis kuuldus, et Kotkas lendas kosmosesse, siis ilma pikemalt aru pidamata kädistas ta:

„Kah mõni asi! Kah mõni asi!... Mina käisin ka...“

„Ei või olla!“ siristas hämmastunud Varblane talle vastu. „Miks sa luiskad?“

„Võib küll olla, võib küll olla!“ kädistas Harakas üha hullemini ja lendas võsa ning metsaääri mööda edasi hooplema. „Kosmos – see mu sünnipaik. Seal on veelgi etem kui kevadises kaasikus: üksnes tõuke tuhat tõugu – jõua vaid kugistada...“

Hooplev Harakas kirjeldas kosmost nii hoolsasti, et teda oli raske mitte uskuda. Ja linnud jäidki uskuma. Isegi alati kahtlev Varblane mõtles: „Võib olla, et ta tõesti käis seal?“

Meelitatuna suurest tähelepanust läks Harakas hoopis arust. Lennanud tammikusse, jätkas ta:

„Kui vaid tahan, kosmosest kaugemalegi kihutan, kuhu kotkas iialgi ei küüniks...“

KUIDAS KOTKAS HOOPLEVAT HARAKAT HÄBISTAS

Aga sedapuhku tõi hooplemine Harakale õnnetuse kaela: teda kuulis Kotkas, kes teel kaugetesse maadesse oli laskunud alla saja-aastase tamme latva tiibu puhkama.

„Harksaba,“ kõnetas ta hooplejat, „kas sa üldse tead, kus kosmos asub?“

„Kuidas ma ei tea, kuidas ma ei tea, kui seal olin, ise olin...“ vatras Harakas ja tahtis edasi lennata.

„Ei, harksaba,“ peatas teda Kotkas, „esiteks ütle, kus kosmos asub?“

„Seal,“ vehkis Harakas ebamääraselt sabaga.

„Kus seal?“ ajas Kotkas suled kohevile.

Harakas hakkas värisema kui haavaleht. Ta ei olnud iial pilvedeniigi tõusnud, kuidas ta siis võiski teada, kus kosmos asub. Ja Haraka nokk jäi suletuks, ta ei suutnud sõnagi vastata. Oli alles teotus, hirmus häbi.

„Aga ise kavatsesid veel kaugemale, sinna poole kosmost lennata,“ lehvitas avaruste iludus oma tiibu.

„Peast oled sa täitsa põrunud, tühipaljas hoopleja!“ Räägitakse, et tollest häbistamisest peale lakkas Harakas hooplemast. Kuid kui kauaks? Elame – näeme.

Illustreerinud I. TORN

©. Saar

PIKK PURIKAS

Tsilk – tsilk!
Jääpurikale langes
tilk. Suur läbipaiste-
tev tilk. Jääpurikas
jõi tilgast söömu
ja kuulutas siis
teistele purikatele:
„Mina kasvan teist
palju pikemaks!
Varsti ulatun isegi
Peetri aknasse
vaatama! Ah-aa!”
Teised ei osanud
Purika hooplemise
peale midagi kos-
ta, sest nad nägid

isegi, kuidas Pakase-taat tilga tema ninaotsas jääks külmetas ja Purikas sellest tüki maad pikemaks muutus. Varsti võib ta tööpoolest vaadata, kuidas Peetri autod garaazist välja sõidavad, kuidas Peetri lennukid lennuväljalt õhku tõusevad ja kuidas Peetri laevad sadamast merele purjetavad.

Tsilk – tsilk!

Jääpurikale langes jälle üks tilk. Suur läbipaistev tilk. Ja hommi-
kuks oli ta nii pikaks kasvanud, et ulatuski Peetri aknasse va-
tama.

„Mida sa seal näed?” pärisid uudishimulikud purikad.

„Vää-ga palju põnevat!” kiitles Purikas.

„Jutusta meile ka!”

„Pole mul aega ühti! Sealt juba tulebki mu sõber Peeter.”

Peeter nägi toredat Purikat ja lõi rõõmust käsi kokku. Siis avas
õhuakna, haaras Purikal ninast ja nina oligi kadunud!

Kui Purikas jälle nii palju kasvada oli jõudnud, et aknani ula-
tus, jäi ta äkki väga nukraks.

„Mida sa seal näed?” pärisid purikad. Nad märkasid, et Pu-
rikal veeresid mööda põski suured pisarad.

„Peeter on voodis, tal on kurk haige. Vaene väike Peeter! Ja
mina olen selles süüdi!” nuuksus Purikas. Ta nuttis nii kõvasti
ja nii kaua, et muutus üsna tillukeseks. Viimasel hetkel vaatas ta
veel vilksti aknasse ja nägi, et Peeter oli juba voodist tõusnud
ning lennutas oma sinist raketti.

Nüüd oli Purikas rõõmus ega tahtnud enam nii pikaks kasvada,
et aknani ulatub. Mine sa tea, äkki jääb Peeter jälle haigeks!
Ja ta ei kasvanudki, sest kevad hakkas lähemale tulema.

Illustreerinud E. PIKK

Neegrilaste kool

Aafrikat kutsutakse sealsete põliselanike tõmmu nahavärvuse järgi ka „mustaks mandriks”. Seal, helesinise Ginea lahe rannikul on Nigeeria. See maa sai alles paar aastat tagasi sõltumatuks. Nigeeria ühes külas, igihaljate

troopikametsade keskel, elab väike käharpäine neegripoiss. Julius on tema nimi. Ta on juba üheksa-aastane, kuid alles möödunud sügisel sai ta esimest korda kooli minna. See oli Juliusel suur õnn. Tahavad ju tuhandes väikesed neegripoised ja -tüdrukud kirjatahti ja numbreid õppida, kuid ei saa. Sest kooli on Nigeerias veel väga vähe. Paljude aastakümnete jooksul peremehetsid Aafrikas inglased, prantslased, belglased. Nemad ei hoolitsenud üldse selle eest, et päriselanikud saaksid õppida. Kuid nüüd avatakse sadade koolide uksed. See pole siiski päris täpne väljendus. Uksi neil koolidel ei ole, ka sellel koolil, kus Julius õpib. Banaaniistanduse vahel on vaid vaiadele üleslöödud varikatus. Selle all istuvad lihtsatel taburettil väikesed kräsüpealised lapsed. Neile ei õpetata emakeeles, vaid inglise keeles.

ARVA

MIS ON RAAMAT?

	I		U																	
	K		T																	
	Ö		O																	
	V																			P

Kõrge kuusiku kõrval madala männiku serval hullab neli jänese-poissi. Kui sa selle väikese ristsõna ära lahendad, siis saad teada, kuidas neid hüütakse.

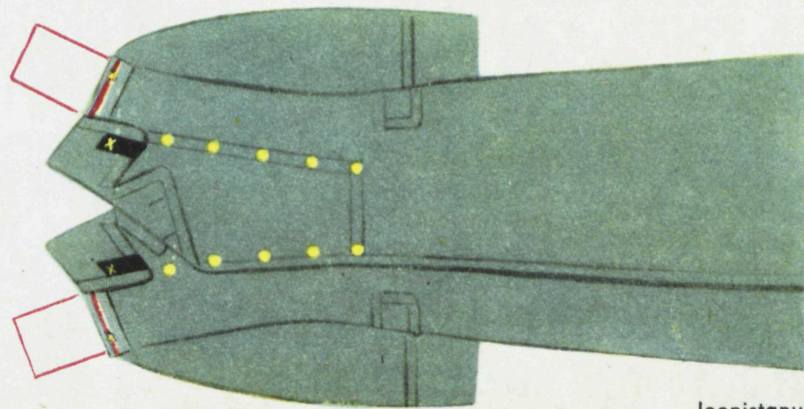
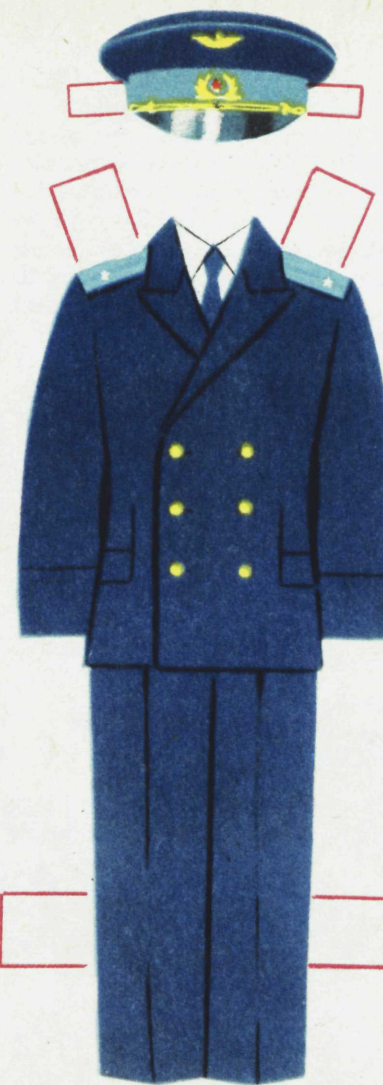
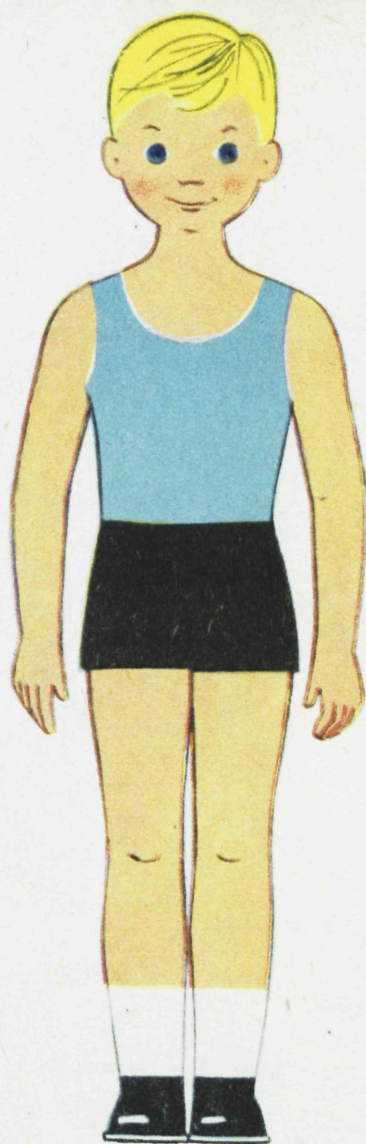
Jääkristallikeses on kuus sõna, mis kõik lõpevad tähega E.
 1. Tervitus.
 2. Loodusnähtus.
 3. Metall.
 4. Eelmine päev.
 5. Lauamäng.
 6. Söögiaeg.
 Kui vastused on õiged, siis tähed 1–6

Kuigi juba kaks ja pool aastat tagasi võeti maha Nigeeria pealinnas Lagosel Inglise kuberneri lossi ees Inglismaa lipp ja selle asemele kerkis sõltumatu Nigeeria rahvuslipp, pole seniajani raskustest täielikult lahti saanud. Ei jätku oma rahvusest kooliõpetajaid, puudus on oma keelsetest kooliraamatutest. Ja sellepärast õpetatakse veel paljusid nigeerlasi inglise keeles ja Inglismaal väljaantud õpikute järgi.

Väike Julius ning tema klassikaaslased peavad sageli koolist puuduma mitu päeva järjest. Sest kodus on tarvis tööd teha, vahel isegi öösel. Pärast öist tööd on lapsed väga väsinud. Taburetil varikatuse all jäävad nad vägisi tukkuma. Kuid neegrilapsed tahavad väga õppida. Sest nende riik vajab inimesi, kes palju teavad ja oskavad.

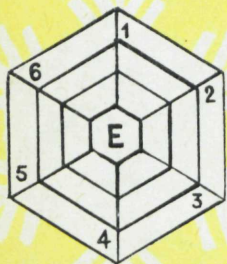
R. VALDMA

SEDA SINIST JOONT MOODDA LÕIKA VÄLJA KORVALOLEV KÄSITÖÖLEHT.

Seekord on käsitöölehel nukk-sõjamees. Nukk ja tema mundrid lõika kääridega täpselt välja. Mundrite ja mütside küljes on punase joonega ümbritsetud osad. Nende abil saad

Joonistanud L. HÄRM

ÄRRA!

moodustavad ühe lasteajakirja nime-tuse.

nukku riietada. Kui sa paned nukule selga roheline kuuega mundri või halli sineli, siis on ta kahurväelane. Sinise kuue ja pikkade pükstega mundris on nukk lendur. Madruse-riietus on sulle kindlasti tuttav.

J. RANNAP

Vastlapäeval küpsetasid pioneeri kooli köögis kukleid. Kahekümnest said kuklid nagu kuklid ikka – paras pihku võtta. Aga kahekümne esimene paisus nii suureks, et mahtus vaevu taldrikule. Ja koorevahtu kulus talle terve kulbitäis.

„Selle müraka saan vist mina,“ piilus oktoobrilaps Peedu ukse vahelt. „Mul on kõige suurem suu.“ Aga pioneerid ütlesid, et ei tähenda siin suu ega miski muu. Müraka saab see, kes laseb kõige pikema liu.

Pärast tunde mindi siis mäele pikka liugu laskma. Peedul oli kelk ja Teedul oli kelk. Maiel oli

ARVA ÄRA!

Kõige suurem kukkel

kelk ja Ainol oli kelk. Kõigil oktoobrilastel olid kelgud, ainult jänesenahast kõrvikuga Ain oli sõiduriista koju väikevennale jätnud.

Ain läks Peedu juurde paluma: „Minul kelku ei ole. Võta sina mind sõitma!”

Aga Peedu mõtles suurele kuklile ja ütles:

„Mitte ei saa võtta. Raskel kelgul on raske joosta.” Ja kihutas mäest alla, peaaegu et pajupöösani luhahainamaal.

Ain läks Teedu juurde paluma: „Sul on hea tugev kelk. Võta mind sõitma!”

Aga Teet mõtles kah suurele

kuklile ja ütles: „Mitte ei saa võtta. Raskel kelgul on raske joosta.”

Ja kihutas mäest alla, peaaegu et pajupöösani luhahainamaal. Nüüd jäi Ain nukraks. Seda nägi Priidik ja kutsus:

„Tule siis minu kelgule! Küll me ära mahume.”

Nüüd kihutas Priidiku kelk kahe sõitjaga. Kihutas pajupöösani luhahainamaal ja veel tüki maad

kaugemalegi. Nii pikka liugu ei olnud veel keegi saanud.

„Vaata, kui paha, et te füüsikateadust ei tunne,” ütles tähekesujuht Riina Peedule ja Teedule. „Muidu oleksite teadnud, et libedal mäel saab just raskem kelk suurema hoo.”

„Füüsikateadus tuleb omal ajal, selles pole viga,” ütles teine tähekesujuht. „Aga seda oleksite te praegu pidanud teadma, et kui ise sõidad, ei sobi sõpra seisma jätta.”

Nüüd hakkas Peedul-Teedul piinlik. Ja tasahiljakesi pugesid nad kaastlastest veidi eemale.

Aga mäel käis vastlaliu laskmine edasi, ehkki suure kukli võitja oli juba teada. See sai Priidikule.

Teate, ta ei söönudki seda üksi ära. Hoopis Ainiga pooleks.

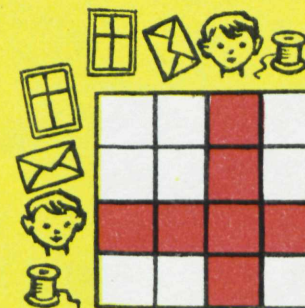
Illustreerinud E. VALTER

MIDA
IGA
POISS
PARAJASTI
TEEB?

KUHU ON
PEITU
PUGENUD
PÖDER,
REBANE,
KARU,
ORAV
JA RÄHN?

MIS ON POISI NIMI?

ARVA ÄRA!

Esikaanel A. SALDRE joonistus
„Masin tuli appi!”

ELKNU Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu ajakiri „Täheke” nr. 2 – 1963.
Toimetuse kolleegium: L. Lilleaas, I. Linnat, E. Lootsar, H. Pukk, L. Põhi, H. Raigana.
Toimetaja H. Pukk. Kunstiline toimetaja E. Pikk.
EKP Keskkomitee Kirjastus. Tallinn, Lauristini 1, tel. 422-28. Toimetuse aadress: Tallinn, Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20.

Laduda antud 4. I 1963. Trükkida antud 4. II 1963. Trükiarv 50 000. Paber 60x90, 1/4. Trükirooginaid 2. Arvutisrooginaid 3,18. MB-01538. Tellimise nr. 14.
Trükikoda „Oktoober”, Tallinn, Tartu mnt. 41. Журнал „Звездочка”. На эстонском языке. Издатель ЦК ЛКСМ Эстонии

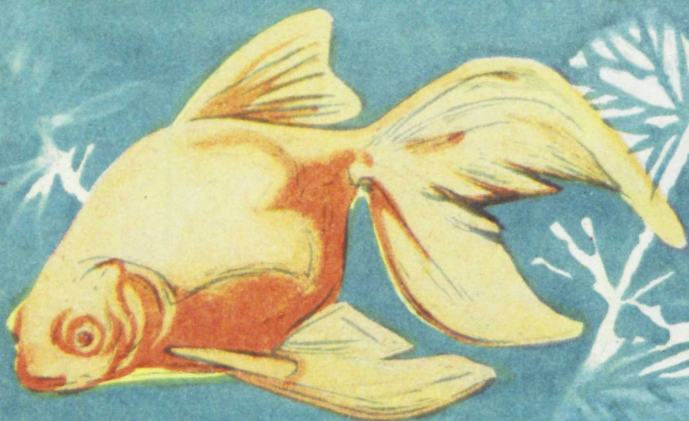
"TÄHEKESE"

AKVAARIUM

HIND 15 KOP.

ИНДЕКС 78231

ILUS, HÄSTI HOOLDATUD AKVAARIUM KALADEGA ON EHTEKS IGALE KLASSILE, PIONEERITOALE JA KODULE. KUI AKVAARIUMIS ON PARAJAL MÄÄRAL VETT JA TAIMI, VÕIVAD SEAL KALAD HÄSTI ELADA. MEIE JÕGEDE JA JÄRVEDE KALU VÕIB PEAEGU KÕIKI AKVAARIUMIS PIDADA, AINULT PEAB TEADMA, KUIDAS NEID HOOLDADA.

KULDKALA

Kuldkalu on väga mitmesuguseid: ühed on kogresarnased punakaskollast värvi kuldkalad, teised lühikese keha ja pikkade hõljuvate uimedega loorsabad, kolmandad suurte pungissilmadega teleskoobid.

Need kalad on nagu muinasjutust pärit. Kuldsed, hõbedased, sinised, punased ja valged soomused aina siravad, kui nad kergelt uimi hõljutades ujuvad roheliste kasvude vahel. Kuldkalad on pika aja jooksul inimese poolt aretatud. Nad elavad ainult akvaariumides ilukaladena. Kuldkalad söövad saia, liha, aga kõige meelsamini püüavad vesikirpe, keda neile võib tuua tiikidest.

HAUG

Jõgedes, järvedes ja merelahtedes elab haug. Väikesi haugipoegi leiame suvel ojadest ja kraavidestki. Haug erineb teistest kaladest pika ja tugeva keha, suure pea ning teravate hammaste poolest. Ta on röövkala, meie vete suurim kiskja. Ta neelab alla peaaegu niisama suure kala nagu ta ise. Haugipoeg elab ja kasvab hästi ka akvaariumis. Seal on eriti hea tema eluviisi jälgida.

Röövli kombed on haugil juba maimust peale. Ta varitseb saaki vesikasvude vahel ja sööb elusat toitu. Soomus on tal vöödilise ja laigulise nagu tiigril. See aitab tal hästi varjuda. Ringi ujuda haug ei armasta – ta seisab, rohkem paigal. Kui ta märkab ohtu, äigab korraks sabaga ja kaob nagu välg. Akvaariumil olgu kindlasti klaasist kaas peal, muidu võib haug välja hüpata.

Akvaariumis elunevat haugi tuleb harjutada liha sööma. Selleks kinnitatakse lihariba õige nõrgalt peenikese niidi otsa. Kui niidi liigutada, haarab haug lihatüki. Varsti pole niiti enam tarviski: haug võtab toitu näppude vahelt.

KOGER

Huvitavateks ja vastupidavateks kalakesteks akvaariumis on kogred. Neid võime lihtsa kahvaga püüda tiikidest ja vanadest turbaaukudest. Mudastes, umbekasvanud lompides, kus teistel kaladel on surmahäda käes, elab koger lähedasti. Ta ei nõua ka algajalt kalakasvatajalt suurt akvaariumi – lepib paariliitrise purgiga, kui sellesse panna veetaimi ning põhja liiva ja kivikesi. Kogred on väga liikuvad: keerlevad tundide viisi üksteise ümber. Eluga akvaariumis harjuvad nad kiiresti. Kokri võib toita saia, tangude ja lihaga.

Joonistanud V. HURT

